

september 2010

VARKENS K.I.
Nederland

VOOR VRUCHTBAAR RESULTAAT INHOUD

- *Aandacht voor inrichting inseminatiestal*
- **COLUMN** Wim Vossen
- *Locatie in Beeld: Helden*
- **RUBRIEK TIPS**
- **REPORTAGE** *Introductie van veel gelten is vooral goed plannen*
- *Pigsis: een heldere analyse van inseminatiemoment*
- *De LIV in Hardenberg*
- *Studieclubs*
- **RUBRIEK**

VRAAG HET DE DESKUNDIGE

AANDACHT VOOR INRICHTING INSEMINATIESTAL

De inrichting van de inseminatiestal kan van grote invloed zijn op de reproductieresultaten van de zeugen. Vraag daarom bij nieuwbouw- of renovatieplannen advies voor een zo optimaal mogelijke uitvoering van de inseminatiestal.

De inseminatiestal is bij voorkeur een aparte afdeling. Dat biedt een aantal voordelen. Het stimuleren van de berigheid zorgt voor onrust in de stal en dat is minder gunstig voor de ontwikkeling van de vroege dracht. Bovendien is het voeren van een speciaal flushvoer in een afzonderlijke inseminatiestal eenvoudiger. Varkens K.I. Nederland adviseert om de beren buiten de inseminatieafdeling te huisvesten. De ervaring leert dat de zeugen een betere en snellere berigheid tonen wanneer de beer

iedere keer nieuw in de afdeling komt. Bovendien is de beer bij een verplaatsing actiever.

Open boxen

Kies voor boxen met een open voorkant, zodat de zeugen en de beer goed neuscontact kunnen hebben. De achterkant van de boxen moet de mogelijkheid bieden om eenvoudig in de box te stappen. Dat werkt prettiger. Een buisconstructie mag het werken met de zeugen niet belemmeren. Het is goed ruim voldoende extra

column

BELGIË

Ik ben namens Varkens K.I. Nederland al een aantal jaren actief in België. Vaak wordt er nog wat meesmuilend gekeken naar de Belgische varkenshouders. Daar is echter geen enkele reden toe. De jonge generatie varkenshouders is een stuk professioneler dan hun ouders. Ze kijken goed naar Nederland en Denemarken en doen erg hun best vergelijkbare hoge resultaten te halen. De meerweken-systemen zijn in België populair.

Wat nog fier overeind staat is de typische gedrevenheid waarmee vader, moeder en de kinderen de gezinsbedrijven draaiende houden. De bedrijven zijn vaak gesloten en de vleesvarkens worden in eigen land afgezet. De meest gebruikte eindbeer is de in stamboekverband gefokte

Belgische Piétrain, de trots van België.

De Belgen zijn flexibel en kunnen goed werken met rassen of kruisingen die meer zorg en aandacht vereisen. Ze zijn daardoor ook goed in staat een varken te produceren dat gewild is op de vleesmarkt. Dat zorgt ook in crisisperiodes voor een blijvende afzet.

In het verleden ging deze werkwijze nogal eens ten koste van de vruchtbaarheid. De betere bedrijven hoeven met het inkruisen van buitenlandse genetica echter weinig of niets meer toe te geven op vruchtbaarheid, terwijl ze zich toch nog kunnen onderscheiden met hun vleesvarkens.

De versnippering, vaak de grootste zwakte van de Belgische varkenshouderij genoemd, blijkt daardoor toch regelmatig een kracht te zijn voor de individuele varkenshouder.

Wim Vossen
reproductiebegeleider

>>

boxen te hebben zodat er bij iedere dekgroep gelten toegevoegd kunnen worden. Zo kunnen die gelten ook tijdens de eerste berigheid in de boxen staan. Want gelten worden in de groepshokken minder gestimuleerd, waardoor ze een minder goede berigheid ontwikkelen. Bovendien kunnen de gelten tijdens de eerste berigheid aan de boxen wennen.

Voer de zeugen aan een lange trog.

Deze trog is eenvoudiger schoon te maken dan individuele troggen.

Voer twee keer per dag, zeker ook in het weekend. Dat zijn vaak belangrijke dagen in de ontwikkeling van de berigheid. Zorg er ook voor dat de zeugen continu beschikking hebben over voldoende water van goede kwaliteit.

Smalle paden

Kies in de inseminatieafdeling voor smalle voerpaden (60-65 cm) die bovendien per 4-5 zeugen met poortjes afsluitbaar zijn. Een uitvoering met bredere voerpaden met aan beide zijden boxen werkt niet goed. De beer moet dan zijn aandacht verdelen over de zeugen aan beide kanten van het pad en dat zorgt voor een verminderde stimulering.

Klimaat

In een ideale situatie komt de temperatuur in een inseminatiestal niet boven de twintig graden. Een lage temperatuur bevordert de voeropname en de activiteit van de zeugen. Zorg dat de frisse lucht zo dicht mogelijk bij de neuzen van de dieren de stal binnenkomt. Kies voor een ruime inhoud van de stal, dus gebruik geen verlaagde plafonds. Houd er bovendien bij de plaatsing van buitenramen rekening mee dat de zeugen nooit in direct zonlicht komen te staan.

Vraag de K.I.

Medewerkers van Varkens K.I. Nederland denken graag mee over de inrichting van de inseminatiestal. Leg uw plannen eens aan ons voor, voordat u de tekening gaat maken.

Kennisbijeenkomst

Bij voldoende belangstelling organiseert Varkens K.I. Nederland bijeenkomsten waarop uitgebreid stil wordt gestaan bij de inrichting van de inseminatiestal. Geïnteresseerden kunnen zich telefonisch aanmelden: 0570 – 638 300.

LOCATIE IN BEELD: HELDEN

Het K.I.-station in Helden (L.) is deze zomer verbouwd. In een al aanwezige stal is ruimte gemaakt voor 50 extra beren, waardoor het totaal aantal beren nu uitkomt op 275. De uitbreiding hangt samen met een stijgende vraag naar sperma. Door de aanschaf van een vierde afvulmachine is het nu mogelijk vanuit Helden 2.500 doses sperma per uur af te leveren.

In het oude distributiecentrum zijn extra douches gemaakt, waardoor nu ook de laboratoriummedewerkers eerst douchen voor ze aan het werk gaan. Voor de stalmedewerkers was dat al een vast gebruik. De distributieactiviteiten zijn verplaatst naar een distributiecentrum op het industrieterrein van Helden/Panningen. Een nieuw afgiftepunt van het sperma, voor transport naar de distributielocatie, zorgt er voor dat de laboratoriummedewerkers en de koeriers geen contact met elkaar hebben. Een rollerbaan brengt de af te leveren doses sperma naar het afgiftepunt buiten het station.

Veel en goed licht

Met het donkere deel van het jaar in aan tocht is het zinvol een keer naar het licht in de inseminatiest al te kijken.

Enkele aandachtspunten zijn:

- Ga minimaal elke week met een droge doek over de TL-buizen. Door stof en vuil op de buizen neemt de lichtopbrengst af.
- Ook achter de zeugen is voldoende licht nodig. Met goed zicht op de verkleuring van de vulva is het gemakkelijker het juiste inseminatiemoment te bepalen. Ook het insemineren gaat beter als er voldoende licht is.
- Gebruik een tijd klok voor het regelen van het dag- en nachtritme in de inseminatiest al. Stel de klok zo in dat het licht van 7:00 tot 22:00 uur aan is. Geef de zeugen 's nachts hun rust. Zorg ervoor dat u per zeugenrij de verlichting aan en uit kunt schakelen.
- Houd voor de verlichting een lichtsterkte aan van tenminste 100 lux op ooghoogte van de zeug. In de praktijk komt dat meestal neer op één TL-buis per 3 zeugen. De beste kleur voor de verlichting is 'Philips Daylight', nummer 865.

Bedrijfsbezoek op schema

Maak een schema met de momenten waarop uw verschillende adviseurs een bedrijfsbezoek brengen. Bij voorkeur op een vast dagdeel in de week. Maak, als het mogelijk is, alvast afspraken voor wat langere tijd vooruit. Houd zelf het initiatief.

Tweemaal daags beerstimulatie

Laat de beer twee keer daags voor de zeugen lopen. Telkens gedurende

tips

10 tot 15 minuten. Loop zelf mee achter de zeugen. Voer druk uit op de achterhand of in de flanken van de zeug. Hoe actiever u bent, hoe eerder de zeugen berig worden. Vroeg berig wordende zeugen geven betere resultaten.

Waarom?

Als één zeug uit de dekgroep gust is gebleven, terwijl alle andere zonder problemen berig werden, ga dan alle opties na. Probeer verbanden te ontdekken met gevallen uit andere dekgroepen.

Fok goed op

Fok de gelten op de goede manier op en zorg voor een geleidelijke invoer van de gelt in de totale groep. Sla de eerste berigheid over, maar registreer haar wel. Daarna gaat de gelt terug naar de vertrouwde opfokruimte. Breng haar een week voor de verwachte berigheid weer terug naar de inseminatiest al en insemineer het dier als zij berig wordt.

Richard van den Heuvel ging van 800 naar 1.800 zeugen

INTRODUCTIE VAN VEEL GELTEN IS VOORAL GOED PLANNEN

Een grote uitbreiding van een zeugenbedrijf betekent dat er in korte tijd veel gelten op het bedrijf moeten worden geïntroduceerd. Richard van den Heuvel slaagde er in deze operatie te doorlopen zonder veel in te leveren op de resultaten. Het vergt vooral een duidelijke afstemming op de planning voor de aanvoer van de gelten en de bouw.

Richard van den Heuvel in Asten-Heusden (N-Br.) breidde zijn bedrijf vorig jaar uit van 800 naar 1.800 zeugen. Daarvoor verrees achter zijn woning een paar grote stallen met twee etages. "We waren net op tijd. Deze uitbreiding zou met het nieuwe beleid in Brabant niet meer kunnen. Het bouwblok zit nu ook helemaal vol."

Van den Heuvel fokt normaal zijn eigen gelten aan, maar daarmee kon hij de forse uitbreiding van de zeugenstapel niet realiseren. Hij koos daarom voor een combinatie.

Van de duizend extra zeugen kwamen er 150 van het eigen bedrijf. De overige kocht hij aan bij Fokbedrijf Van Asten. Het zo goed mogelijk integreren van de gelten vergt volgens Van de Heuvel vooral een goede planning. Ongeveer een jaar van tevoren sprak hij de levering van de gelten al met de fokker door. "Je kunt daar nog wel enigszins in schuiven, maar die planning is wel leidend. Bij de introductie van de gelten mag je niet te veel concessies doen, want dat zie je in de latere cycli terug."

Quarantainestal

De inseminatiestal op het bedrijf telt 150 plaatsen. Aan de overkant van een centrale gang ligt een nieuwe dragende zeugenstal met 300 plaatsen. Deze is in eerste instantie als quarantainestal gebruikt. In juni 2009 arriveerden daar de eerste 300 gelten, variërend van vijf tot zeven maanden leeftijd. Ze bleven maximaal 6-7 weken in deze afdeling. Vanaf binnenkomst was medewerker Jos Berkvens alert op de berigheid van de zeugen. "Lieten ze berigheid zien, dan kregen ze een stip in de kleur van

de week." Op deze manier ontstond er een goed overzicht van planning rond introductie in de weekgroepen. "

Je weet wanneer je de tweede berigheid kunt verwachten en dan weet je ook in welke week je er te veel of te weinig hebt. Daar kun je dan tijdig op inspringen. Waren er te veel, dan keken we vooral naar de leeftijd."

Vier weken na aankomst werden de eerste gelten geïnsemineerd.

Na afloop van de zeven weken was dat bij ongeveer honderd gelten gebeurd. "We werken nu met weekgroepen van 90 zeugen, maar zijn gestart met groepen van 70.

Zodoende hadden we nog wat speling," vertelt Jos. "Dat was mede uit voorzorg, omdat het er om spande of de kraamstal op tijd klaar zou zijn."

Een week na inseminatie werden de gelten geïntegreerd in de weekgroepen, waarbij geen onderscheid werd gemaakt tussen de aangekochte en de zelf opgefokte gelten. Na die

zeven weken werd de afdeling leeg en schoongemaakt en arriveerde de volgende groep van 300 gelten.

De laatste groep van 250 gelten werden opgevangen in twee afdelingen van de bestaande opfokstal.

De aangevoerde gelten kregen, met uitzondering van Circo, alle beschikbare entingen. De meeste entingen werden gegeven bij de fokker. De oudere gelten kregen bij

Van den Heuvel nog een na-enting tegen griep. "Daarnaast hebben we mest van het eigen bedrijf in de quarantaineststal gebracht om de

zeugen langzaam te laten wennen aan de gezondheidstechnische omgeving. De gelten kregen tijdens de

introductie van zeven weken opfokvoer en preventief een kuur met Oxytetra.

Goede resultaten

"De gelten hebben het boven verwachting goed gedaan," vertelt Van den Heuvel. "Sommige weekgroepen bestonden voor de helft uit gelten. Dan is de kans op missers groter, maar dat viel mee. Het aantal terugkomers bleef op het normale niveau (5,3%). Het afbigpercentage daalde iets naar 90,8%.

De combinatie van eigen aanfok en aankoop, geeft Van den Heuvel ook de gelegenheid om de prestaties van de eigen en de aangekochte gelten met elkaar te vergelijken. Het aantal levend geboren biggen in de eerste worp lag bij de aangekochte gelten op 13.49. De tweede worp lag met 14.84 bijna anderhalve big hoger. Bij de gelten uit eigen opfok lag de tweede

worp op vergelijkbaar niveau, terwijl de eerste worp 0,6 levend geboren big minder bracht. Volgens Richard is de vergelijking niet helemaal eerlijk: "De aangekochte gelten hadden een verplaatsing achter de rug, die toch positief is voor de ontwikkeling van de berigheid. Bovendien zijn onze eigen gelten, in verband met de ruimte en de planning ook wel eens bij de eerste berigheid ingezet. Het bestaande bedrijf moest ook doordraaien."

Van den Heuvel blijft de prestaties met elkaar vergelijken, nu alle zeugen onder gelijke omstandigheden kunnen produceren. Op later moment wordt dan besloten om zelf te blijven aanfokken of gelten aan te kopen.

PIGSIS: EEN HELDERE ANALYSE VAN INSEMINATIEMOMENT

Het moment van insemineren speelt een belangrijke rol bij het succes van de inseminatie en de uiteindelijke toomgrootte. Met het Pigsis programma kan Varkens K.I. Nederland de inseminatiemomenten op uw bedrijf analyseren en voorzien van concrete adviezen.

Het is goed mogelijk het juiste inseminatiemoment voor een zeug te bepalen. Het moment van de eisprong (ovulatie) is hierbij doorslaggevend. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de eisprong altijd plaatsvindt op tweederde van de berigheidsduur, ongeacht de lengte van de berigheid. Het ideale moment voor een inseminatie ligt dan in het tijdvak tussen 24 uur vóór de ovulatie en het moment van de eisprong zelf. Een eventuele overinseminatie heeft vooral kans op succes wanneer deze niet later dan 6 uur na de ovulatie plaatsvindt.

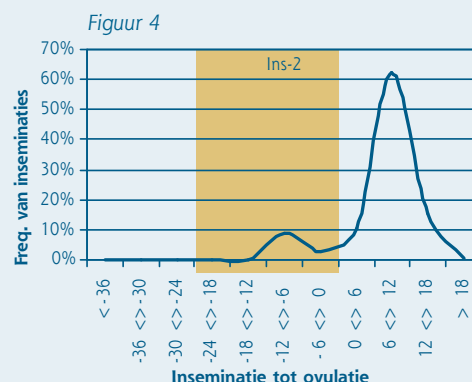
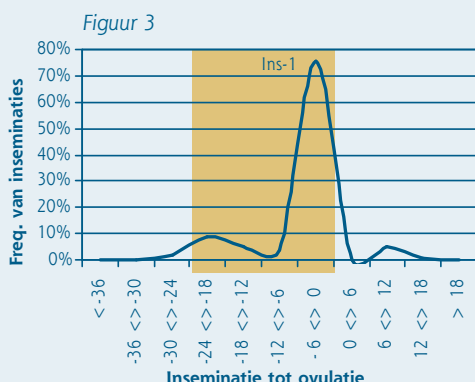
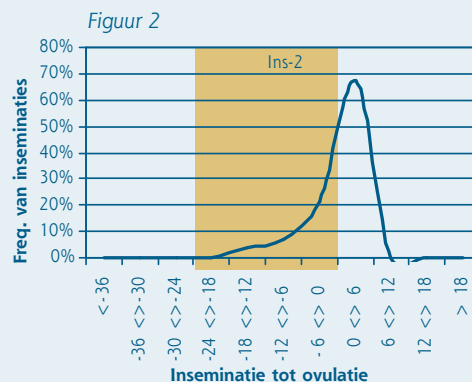
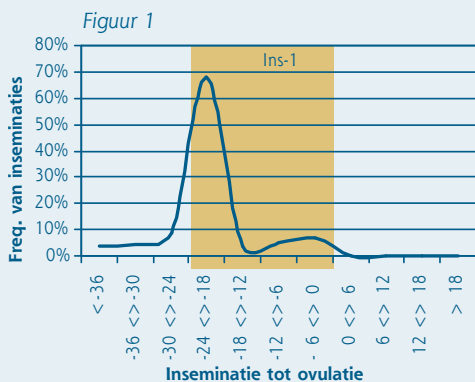
Later insemineren kan nadelig zijn voor de bevruchtingsresultaten.

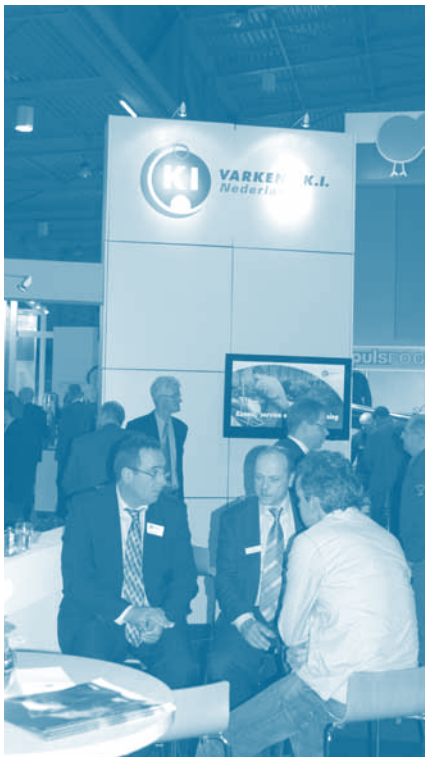
Tot zover de theorie, maar hoe nu in de praktijk? Het juiste inseminatiemoment is dus pas achteraf te bepalen, wanneer de kennis van het begin en het einde van de berigheid bekend is. Met Pigsis beschikt Varkens K.I. Nederland over een programma waarmee het mogelijk is de inseminatie te analyseren. Deelnemende varkenshouders noteren vier tot zes weken lang het begin en eind van de berigheid van de zeugen en het moment waarop de zeugen zijn

geïnsemineerd. Pigsis analyseert deze cijfers voor de hele groep zeugen of voor een selectie naar pariteit.

Figuur 1 geeft de ideale resultaten. Het overgrote deel van de zeugen is geïnsemineerd tussen de 24 en 18 uur voor de ovulatie. Een gedeelte is te vroeg geïnsemineerd en er zijn geen zeugen geïnsemineerd na het ovulatiemoment. In figuur 2 blijkt dat het merendeel van de overinseminaties maximaal zes uur na ovulatie heeft plaatsgevonden.

In figuur 3 de resultaten van een willekeurig bedrijf, waar de zeugen een relatief korte berigheid hebben. Uit de analyse blijkt dat het grootste gedeelte van de zeugen wel in het juiste tijdvak is geïnsemineerd, maar het is kantje boord. Ruim vijf procent van de zeugen is na het ovulatiemoment geïnsemineerd. De overinseminatie (figuur 4) komt voor veel zeugen dan ook te laat. Voor dit bedrijf luidt het advies dan ook om eerder te insemineren.

DE LIV IN HARDENBERG

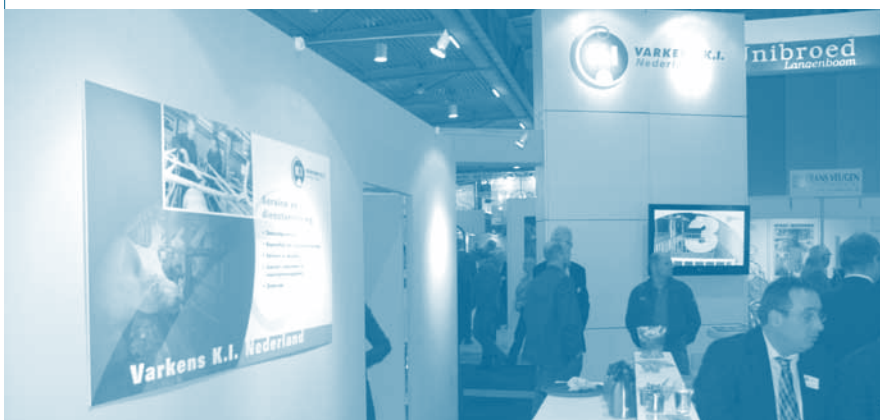
Varkens K.I. Nederland is ook dit jaar present op de Landbouwdagen Intensieve Veehouderij (LIV) in Hardenberg. Op de stand kunt u zich laten informeren over de laatste ontwikkelingen op gebied van vruchtbaarheidsmanagement en K.I. Onze reproductiespecialisten kunnen u alles vertellen over de mogelijkheden die Varkens K.I. Nederland

biedt op gebied van begeleiding, ondersteuning en service. En over de diensten die u kunnen helpen bij het verbeteren van de resultaten van uw bedrijf. De LIV-beurs voor de intensieve veehouderij wordt gehouden van dinsdag 26 tot en met donderdag 28 oktober 2010. De openingstijden zijn 13.00 tot 22.00 uur.

STUDIECLUBS

Varkens K.I. Nederland biedt voor de studieclubbijeenkomsten van komend winterseizoen een aantal interessante, op de praktijk gerichte onderwerpen. Dat betekent dat u praktische, direct toepasbare tips hoort die vaak meteen bruikbaar zijn. De bijeenkomsten zijn vaak interactief waarbij we ingaan op concrete situaties bij de deelnemende varkenshouders.

Het programma bestaat uit bijeenkomsten over de inrichting en werkwijze in de inseminatiestal, het verbeteren van vruchtbaarheidsmanagement met het managementsysteem en 'live' inseminatiemanagement in de stal. In overleg is het natuurlijk ook mogelijk een invulling 'op maat' te maken. Neem voor verdere informatie contact op met uw reproductiemeedewerker of bel met 0570 – 638 300.

Vraag het de deskundige

Wat is het voordeel van een vaste bestelling?

Antwoord van Lei Timmermans, reproductiebegeleider:

Het grote voordeel voor de varkenshouder is dat hij het bestellen van sperma niet kan vergeten. In de praktijk komt dat toch nog regelmatig voor. Het klantenbestand van Varkens K.I. Nederland is te groot om in de gaten te houden of iemand wel of niet bestelt. Voor de organisatie van Varkens K.I. Nederland is een vaste bestelling ook handig. We worden minder verrast door late bellers en kunnen vroeg beginnen met het afwerken van de bestellingen. We hebben bovendien sneller een goed overzicht van de vraag en kunnen dus ook efficiënter produceren. Ook het bestellen via internet is voor de varkenshouder handig. Het kan op ieder moment en er zijn geen wachttijden. Zeker met de moderne handterminals die in stallen worden gebruikt, is het mogelijk snel een bestelling te plaatsen. Voor het bestellen via internet zijn wel een inlogcode en wachtwoord nodig, maar die zijn per email verkrijgbaar bij ons kantoor.

Welke adviseurs kunnen de varkenshouder ondersteunen bij zijn bedrijfsvoering?

Antwoord van Wim Vossen, reproductiebegeleider:

Zoek als zeugenhoudster een groepje adviseurs waar je vertrouwen in hebt. Adviseurs die echt iets toe kunnen voegen aan de bedrijfsvoering. Belangrijkste adviseurs zijn de adviseur van de fokkerijorganisatie, de veevoervoerlichter, de bedrijfsdierenarts en de reproductiemedewerker van Varkens K.I. Nederland. Nodig deze groep adviseurs twee keer per jaar uit om samen de bedrijfsvoering en de bedrijfsresultaten aan de hand van het zeugenmanagementprogramma te bespreken. Dat voorkomt dat iedere adviseur zijn eigen verhaal vertelt en dat je als varkenshouder wordt opgescheept met meerdere, soms tegenstrijdige adviezen. Kijk bij deze overlegondes tot in detail wat er goed gaat op het bedrijf en welke punten er nog verbeterd kunnen worden. Maak daarbij gebruik van het specialisme van iedere individuele adviseur. Werk dit resultaat uit tot een totaalplan van aanpak en gebruik dat om de bedrijfsresultaten stap voor stap te verbeteren. Zorg er bij dit hele proces wel voor dat u zelf het initiatief houdt!

**VARKENS K.I.
Nederland**

Roermondstraat 11
7418 CP Deventer
T 0570 63 83 00
F 0570 63 83 01
info@varkenski.nl
www.varkenski.nl

Telefoonnummers
Kantoor Deventer
T (0570) 63 83 00

Distributiecentrum
Vught (regio zuidwest)
T (0411) 64 88 11
VRS: (0411) 64 48 68

Distributiecentrum
Helden (regio zuidoost)
T (077) 306 75 00
VRS: (077) 306 75 05

Distributiecentrum
Deventer (regio
midden en noord)
T (0570) 63 83 03
VRS: (0570) 63 83 04

VOOR VRUCHTBAAR RESULTAAT